

18 maja 2020

76 rocznica Bitwy o Monte Cassino

Masyw górski Monte Cassino leży w Apeninach Środkowych (region Frosinone), w połowie drogi między Rzymem i Neapolem. Niemcy rozumieli strategiczne znaczenie tych stosunkowo niewysokich gór, a zwłaszcza wzgórze Monte Cassino (Montecassino), wraz z usytuowanym na szczycie średniowiecznym Opactwem Benedyktynów, dlatego też wybudowali na jego terenie sieć umocnień, skutecznie blokując alianckie wojska w ich marszu na Północ.

O skali trudności w pokonaniu tej przeszkody świadczy fakt, że od stycznia do marca 1944 roku 5 Armia amerykańska, wraz z brytyjską 8 Armią trzykrotnie, wciąż bez powodzenia, usiłowały przełamać niemieckie Linie Gustawa i Hitlera. Przy czwartej próbie postanowiono wykorzystać liczące ok. 48 tys. żołnierzy siły II Korpusu Polskiego gen. dyw. Władysława Andersa.

11 maja 1944 roku o godzinie 23.00, rozpoczął się atak oddziałów polskich na Monte Cassino. Tydzień później, 18 maja ok. godz. 10.00, żołnierze 5 Batalionu Strzelców Karpackich zajęli wzgórze nr 569 i klasztor. Trwająca dwa tygodnie bitwa, należy do najbardziej zaciętych walk podczas II wojny światowej. Zwycięstwo okupione zostało wysokimi stratami.

Po bitwie, dowódca 15 Grupy amerykańskiej Armii gen. Harold Alexander w specjalnym rozkazie napisał: „Żołnierze 2 Polskiego Korpusu! Jeżeli miałbym wybierać między jakimikolwiek żołnierzami, których bym chciał mieć pod swoim dowództwem, wybrałbym Was – Polaków. Chwała Bohaterom!”.

Polakom przystępującym do ataku na wzgórze masywu Monte Cassino towarzyszyły determinacja, poświęcenie i wiara w zwycięstwo, które miało przybliżyć koniec wojny i ich powrót do domu. Uzasadnione pragnienia i nadzieje żołnierzy, nie pokrywały się jednak z polityczną przyszłością państwa polskiego. Zdecydowali o niej niewiele później przywódcy koalicji antyniemieckiej na zakończonej 11 lutego 1945 r. konferencji w Jałcie. Polska, wbrew własnej woli, znalazła się w strefie wpływów ZSRR.

Bitwa o Monte Cassino, jako symbol waleczności żołnierza polskiego, zajmuje trwałe miejsce w pamięci narodowej. Wprawdzie marginalizowana w okresie PRL, podobnie jak cały wkład Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w zwycięstwo nad hitlerowskimi Niemcami, po 1989 roku ponownie zajęła godne miejsce w szeregu największych polskich zwycięstw okresu II wojny światowej.

Na czele trwałych pamiątek po Bitwie pozostaje, co zrozumiale, Polski Cmentarz Wojskowy na wzgórzu Cassino, pod klasztorem. Oprócz tego, buduje się coraz więcej pomników, często zaprojektowanych przez najbardziej znanych artystów-rzeźbiarzy, jak w Warszawie i Krakowie, a stawianych głównie ze środków społecznych! Pamięć o Monte Cassino wyraża się także w nazwach ulic i placów, w patronacie szkół, w dziełach literackich, muzycznych i filmowych. Licznych sympatyków zdobywa dzielny niedźwiedź kapral Wojtek, któremu już poświęcono pomniki m.in. w Krakowie, Edynburgu, Żaganiu, szkockim Duns i Sopocie, filmy dokumentalne i utwory muzyczne.

Zapraszamy do obejrzenia publikacji związanych z tą bitwą oraz 2 Korpusem Polskim dostępnych w Wojskowej Bibliotece Cyfrowej Zbrojownia:

Tekst: AG

Foto ze zbiorów CBW